

Det nya Strategin och åtgärdsprogrammet

**ALKOHOL, NARKOTIKA, DOPNING,
TOBAK OCH LÄKEMEDEL**

Uppsala län 2017-2021

Uppsala läns barnskyddsråd -symposium

Länsstyrelsen Uppsala län

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Det övergripande målet

Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

FN:s konvention om barnets rättigheter, Artikel 33

”Barnet har rätt att skyddas från olaglig användning av narkotika. ”

Rätt till en bra start i livet.

Utgångspunkter

- Den nationella ANDT-strategin 2016-2020
- Sex undermål och 23 insatsområden
- Jämlikhets- och jämställdhetsperspektiven ska genomsyra ANDT-arbetet
- Barn ska skyddas från skadliga effekter orsakade av ANDT.
- Folkhälsomyndigheten samordnar bland annat uppföljningen

www.andtuppfoljning.se/indikatorlabbet/

Uppsala läns behov och förutsättningar möter den nationella strategin

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Regionala mål som ska genomsyra strategin

- 1.** Jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet ska tydliggöras och genomsyra ANDT-L-arbetet.
- 2.** Barnrättsperspektivet ska tydliggöras och genomsyra ANDT-L-arbetet.
- 3.** Insatser som är tydligt kopplade till ett preparat ska där det är möjligt även kopplas till övriga insatser inom ANDT-L.
- 4.** Länets kommuner och landsting ska verka för att det finns insatser i ANDT-L-arbetet längs individens livstid samt från prevention till vård och behandling.

Läkemedel lyfts fram i Uppsala län

- Utöver de narkotika- och dopningsklassade läkemedlen
- Läkemedelsberoende och missbruk lyfts fram och ska kopplas till ANDT

Mål 1: Tillgång till alkohol, narkotika, dopnings-medel, tobak och illegala läkemedel ska minska.

SAMORDNAD, EFFEKTIV OCH LIKVÄRDIG ALKOHOL- OCH TOBAKSTILLSYN

- Tillsyn serveringsställen, försäljning och miljöer
- Metoderna: Kontrollköp och Ansvarsfull alkoholserving
- Handlingsplan rökfria skolgårdar

Mål 1: Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och illegala läkemedel ska minska.

SAMVERKAN MELLAN ANDT-L - FÖREBYGGANDE OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE PÅ ALLA NIVÅER

- Överenskommelser och handlingsplaner mellan polis och kommun
- Samverkan begränsning av tillgänglighet (tex nätet)
- Samverkan för att upptäcka, förebygga och åtgärda sociala risker/social oro

Mål 2: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, illegala läkemedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.

EN HÄLSOFRÄMJANDE SKOLA UTIFRÅN ELEVERS OLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEHOV

- Skolan som arena för psykisk hälsa
- Samverkansinsatser för bättre hälsa bland barn och unga
- Hälsöäventyret
- Tobaksfri skoltid, vattenpipa, tobaksfri duo
- Samverkan och stöd –föräldrar
- Policy och handlingsplaner

Mål 2: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, illegala läkemedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.

EFFEKTIVT ARBETE MOT LANGNING AV ALKOHOL OCH TOBAK

- Informations- och antilangningsinsatser riktat till vuxna gällande alkohol och tobak.
- Samverkan och åtgärder för att minska langningen till minderåriga.
- Polisens metod: Kronbergsmodellen.
- Lokala nivå kan med fördel göra en lägesbild över vilka risk- och skyddsfaktorer som finns i deras kommun.

Mål 2

SPRIDNING OCH TILLÄMPNING AV ETT KUNSKAPS- BASERAT CANNABISFÖREBYGGANDE ARBETE

- Konceptet och stödmaterialet "För Hälsa Mot Cannabis – ur ett ungdomsperspektiv i Uppsala län"
- Sprida och implementera ny kunskap och forskning inom området.
- Ett kunskapsunderlag kan inhämtas från det nationella cannabisnätverk som består av utbildade behandlare www.cannabishjalpen.se

Mål 3: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

**UPPMÄRKSAMMA OCH FÖREBYGGA ANDT-RELATERAD OHÄLSA BLAND KVINNOR OCH MÄN SAMT FLICKOR OCH POJKAR
INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN, SOCIALTJÄNSTEN OCH INOM ANDRA ARENOR**

- Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande arbete
- Ungdomsmottagningen som arena
- Stärka samverkan och åtgärder för unga vuxna
- Studenter och andra

Mål 3

DOPNINGSFÖREBYGGANDE ARBETE INOM MOTIONSIDROTTE

- Sprida resultatet från Knivsta kommun och det nationella PRODIS-nätverket (utbildning gym mm)
- Dopningskontroller och ökad samverkan mot dopning.
- Stärkt tillsyn och kontroll av kosttillskott

Upplands Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna Uppland:

- På uppdrag av Riksidrottsförbundet genomföra provtagningar för att upptäcka missbruket av dopningsmedel i så väl träning som tävlingsverksamhet.
- Utbildningar för länets idrottsföreningar om dopingprevention och läkemedelsklassade kosttillskott.

Mål 4: Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

SAMVERKAN MELLAN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD OCH SOCIALTJÄNST SAMT MED ANDRA AKTÖRER FÖR EN SAMMANHÅLLEN VÅRD UTIFRÅN KVINNORS OCH MÄNS SAMT FLICKORS OCH POJKARS SPECIFIKA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEHOV

- Samverkan mellan kommunerna och Region Uppsala
- Sammanhängande vård och behandling och tillgång till insatser på rätt nivå.
- Ökad följsamhet av de nationella riktlinjerna.
- Brukarna är framlyfta
- Jämställdhet och jämlikhet beaktas

Mål 4

INSATSER FÖR ATT NÅ KVINNOR OCH MÄN SAMT FLICKOR OCH POJKAR I EN SOCIALT OCH HÄLSOMÄSSIGT UTSATT SITUATION TILL FÖLJD AV MISSBRUK ELLER BEROENDE

- **Bostad först**

- **Lågtröskelmottagning – Sprututbytet**

Kvinnor och män som injicerar droger erbjuds stöd.

Mål 5: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, läkemedel eller tobak ska minska.

TIDIG UPPMÄRKSAMHET AV RISKBRUK OCH BEROENDE BLAND BLIVANDE FÖRÄLDRAR

Alla blivande och nyblivna mammor och pappor tillfrågas om ANDT-vanor.

Mål 5

UPPMÄRKSAMMA OCH ERBJUDA ÄNDAMÅLSENLIGT STÖD TILL FLICKOR OCH POJKAR SOM FÖDS MED SKADOR TILL FÖLJD AV ANDT

ELLER SOM VÄXER UPP I FAMILJER MED MISSBRUK ELLER ANNAN OMSORGSSVIKT, INKLUSIVE FÖREKOMST AV VÅLD, MED KOPPLING TILL ALKOHOL ELLER NARKOTIKA UTIFRÅN DERAS FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEHOV

- Ett stärkt anhörigperspektiv
- Familjeperspektivet inom såväl missbruks- och beroendevård som barnavård har ökat.
- Skolpersonalens förmåga att upptäcka och ge stöd till barn och unga som lever i familjer med missbruk eller beroende har stärkts.

Mål 5

STRATEGISKT OCH LÅNGSIKTIGT ARBETE FÖR ATT MOTVERKA NARKOTIKARELATERAD DÖDLIGHET BLAND KVINNOR OCH MÄN SAMT FLICKOR OCH POJKAR

- Våldsproblematiken i ANDT-L-frågan har tydliggjorts och stödet har bättre anpassats för flickor och pojkar samt kvinnor och män.

Mål 5

INSATSER FÖR ATT MOTVERKA TRAFIKRELATERADE SKADOR OCH DÖDSFALL TILL FÖLJD AV ALKOHOL- OCH NARKOTIKABRUK

- Fordonsförare som åker fast för att de är påverkade av alkohol eller andra droger ska få erbjudande om snabbt stöd.
- Stöd för samverkan utifrån metoden ”SMADIT i Uppsala län” på länsnivå.
- Vid kontrollkontakt med förare av motordrivet fordon ska alkoholutandningsprov ske samt en bedömning

Dessa finns inte med som specifika insatsområden i nationella strategin men finns som aktuella samverkansinsatser i Uppsala län.

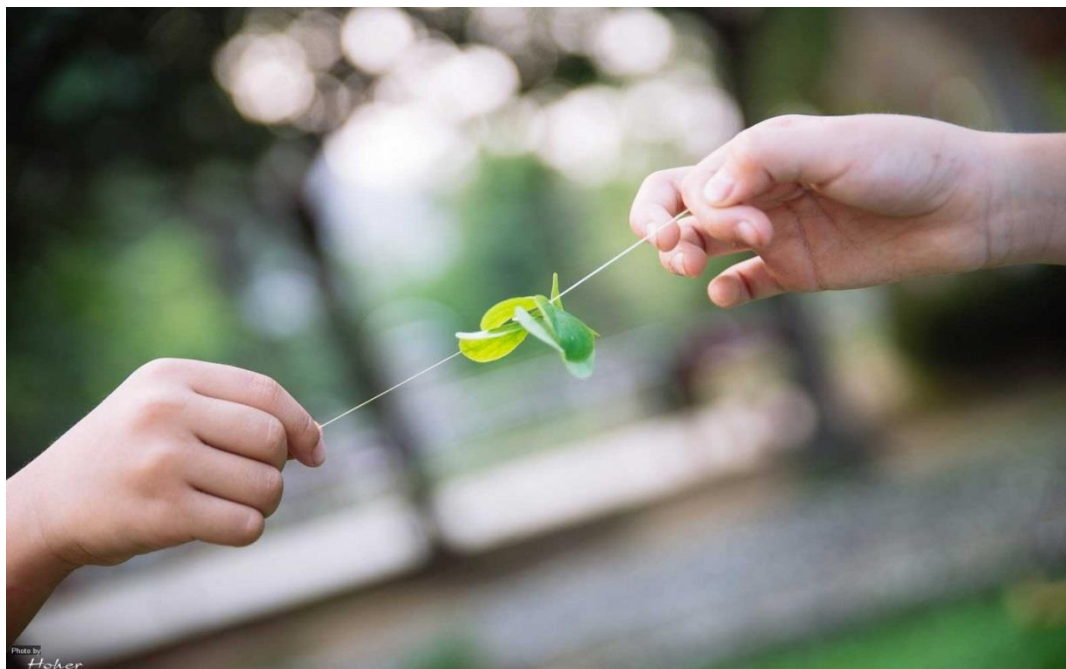
STÄRKA SAMVERKAN MED IDÉBUREN SEKTOR

- Fler av länets aktörer har ställt sig bakom initiativet TOBACCO ENDGAME – RÖKFRITT SVERIGE 2025.
- Ett ökat deltagande av idéburna organisationer i det förebyggande arbetet.

I UPPSALA LÄN SKA VI ERBJUDA AKTUELL KOMPETENSUTVECKLING INOM ANDT-L

Medvetenheten i hela befolkningen om
ANDT-L-användningens effekter på hälsan
har ökat.

Regeringens ANDT-strategi 2016-2020

”För att bidra till regeringens mål innehåller skrivelsen ett tydligare jämlikhetsperspektiv och jämställdhetsperspektiv jämfört med föregående strategi. Perspektiven måste genomsyra ANDT-arbetet på alla nivåer om de ska få genomslag.”

Regeringens webbplats <http://www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2016/02/skr.20151686/>

2016-06-07

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Varför arbeta med jämställdhet?

- För att skapa träffsäkra förebyggande insatser, där inte normer eller föreställningar om vem som använder ANDT-L styr.
- För att kunna ge vård och behandling utifrån förutsättningar och behov, inte kön.
- Vilka jämställdhetsutmaningar finns inom ANDT-arbetet?

Hur inkluderas ett jämställdhetsperspektiv?

- ✓ Könsuppdelad statistik
- ✓ Skrivningar som synliggör kön
 - *Ex: "Åtgärder ska i hög grad vara anpassade efter alla kvinnor och män samt pojkar och flickors olika förutsättningar och behov." (i förordet)*
- ✓ Mål och delmål som synliggör kön
 - *Ex: Övergripande mål 1. "Jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet ska tydliggöras och genomsyra ANDT-L-arbetet." (sid. 13)*
 - *Ex: Delmål 2. "Att erbjuda samtal och stöd i ANDT-L-frågorna för de flickor, pojkar och andra som besöker länets ungdomsmottagningar." (sid. 17)*

